๖๘๕

ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๒๓.๖/ว ๒๓๐๔

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการมูลฝอยของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่ง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ด่วนที่สุด นศ ๐๐๒๓.๖/ว ๕๘๘ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๒/ว ๒๓๖๔ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) จำนวน ๑ ชุด
๓. แนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ จำนวน ๑ ชุด
๔. แบบรายงานกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) สำหรับเจ้าภาพกลุ่ม จำนวน ๑ แผ่น
๕. แบบรายงานกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ แผ่น

ตามที่จังหวัดนครศรีธรรมราชได้แจ้งแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทย โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด โดยตัวชี้วัดด้านการจัดการขยะปลายทาง ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง นั้น

จังหวัดนครศรีธรรมราชได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการกลางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ของจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่าง ๆ จึงขอให้อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขนมูลฝอยให้พิจารณาดำเนินการในการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) และจัดทำแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการมูลฝอยในภาพรวมของกลุ่มพื้นที่ต่อไป ตามแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๒. สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการเก็บขนมูลฝอยให้พิจารณาดำเนินการตามแนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ สู่การเป็นพื้นที่ขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) เพื่อให้มีการลดปริมาณขยะให้ได้มากที่สุด ตามแนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

/๓. ให้องค์กร...

๓. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพกลุ่ม Clusters ตรวจสอบการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงปัจจุบัน และกรอกข้อมูลที่ถูกต้องในแบบรายงาน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) และส่งแบบรายงานให้จังหวัดนครศรีธรรมราชทราบ ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ wet.waste6@gmail.com ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดนครศรีธรรมราชพิจารณาให้ความเห็นต่อไป

๔. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) จัดทำแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ตามข้อ ๑ ให้แล้วเสร็จ แล้วเผยแพร่แผนดังกล่าวในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และคัดลอกลิงค์เผยแพร่ดังกล่าวลงในแบบรายงานที่กำหนด ตามข้อ ๓ และส่งแบบรายงานให้จังหวัดนครศรีธรรมราชทราบ ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ wet.waste6@gmail.com ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘ ด้วย

๕. สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ใช่เจ้าภาพกลุ่ม Clusters ให้ตอบข้อมูลการจัดการขยะในพื้นที่ ตามแบบรายงานการรวมกลุ่มพื้นที่ Clusters ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕) ส่งให้จังหวัดนครศรีธรรมราชทราบ ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ wet.waste6@gmail.com ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิทยา เขียวรอด)
รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
โทร. ๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๓๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ wet.waste6@gmail.com
ผู้ประสานงาน นางสาวสุภักดิ์ คำนวนจิตต์ โทร. ๐๘ ๖๗๔๑ ๙๓๒๐

ก.ถ

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ 6180
วันที่ 19 มี.ค. 2568 เวลา ... น.

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๒๑.๒/ว ๒๓๖๔

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ 3069
เวลา 15 มี.ค. 2568

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการมูลฝอยของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

กลุ่มงานบริหารการคลังและประสานงานท้องถิ่นจังหวัด
เลขที่รับ 236
วันที่ 20 มี.ค. 2568
เวลา ...

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๖๗๔๖ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๒๘๘ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) จำนวน ๑ ชุด
๒. แนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบรายงานกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) และแผนฯ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด โดยตัวชี้วัดด้านการจัดการขยะปลายทาง ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง นั้น

ในคราวประชุมคณะกรรมการกลางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่าง ๆ จึงขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขนมูลฝอยให้พิจารณาดำเนินการในการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) และจัดทำแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการมูลฝอยในภาพรวมของกลุ่มพื้นที่ต่อไป ตามแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๒. สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการเก็บขนมูลฝอยให้พิจารณาดำเนินการตามแนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ สู่การเป็นพื้นที่ขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) เพื่อให้มีการลดปริมาณขยะให้ได้มากที่สุด ตามแนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. ให้จังหวัดพิจารณาทบทวนการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๖๗๔๖ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ และนำเข้าคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดพิจารณา โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ หากมีการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ใหม่ ให้รายงานผ่านทาง Google Sheets ที่กำหนด (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

/ ๔. ให้กลุ่มพื้นที่...

๔. ให้กลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ที่ได้รับความเห็นชอบตามมติคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดจัดประชุมร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ตามข้อ ๑ ให้แล้วเสร็จและรายงานให้จังหวัดทราบ ทั้งนี้ ให้จังหวัดรวบรวมและอัปโหลดไฟล์แผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ทุกกลุ่ม ลงใน Google Sheets (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) หัวข้อ "ผลการจัดทำแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่" ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธรรษิษฐ์ สัมพันธรัตน์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กลุ่มงานสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายภูมิ ปฏิสันถาวร โทร. ๐๙ ๑๔๐๔ ๒๒๑๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย
ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๒/ว ๒๓๖๔ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

คำอธิบายแบบรายงานกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) และแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๒๑.๒/ว ๒๓๖๔ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘)

****

๑. เมื่อจังหวัดพิจารณาทบทวนการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำเข้าคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดพิจารณา เรียบร้อยแล้ว ให้จังหวัดนำข้อมูลดังกล่าวรายงานผ่านแบบฟอร์มรายงานกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) และแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๒. ให้จังหวัดเพิ่มแถวหรือลบแถวในส่วนของจังหวัดตนเองให้ถูกต้องตามจำนวนกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ปัจจุบัน อย่างระมัดระวังมิให้กระทบข้อมูลของจังหวัดอื่น ดังนี้

๒.๑ ระบุจำนวน อปท. ในแต่ละกลุ่ม Clusters

๒.๑.๑ กรอกจำนวน อปท. ที่มีการเก็บขนขยะมูลฝอย

๒.๑.๒ กรอกจำนวน อปท. ที่ไม่ได้รวมกลุ่ม Clusters และใส่จำนวน อปท. ที่มีและไม่มีการเก็บขนขยะมูลฝอย

๒.๒ ระบุชื่อ อปท. ที่เป็นเจ้าภาพของกลุ่ม Clusters และขนาดกลุ่ม Clusters โดยแบ่งเป็น

๑) กลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (L) มากกว่า ๕๐๐ ตัน/วันขึ้นไป

๒) กลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง (M) รวมกัน ตั้งแต่ ๓๐๐ - ๕๐๐ ตัน/วัน

๓) กลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก (S) รวมกันแล้วน้อยกว่า ๓๐๐ ตัน/วัน

๒.๓ ระบุปริมาณขยะที่เกิดขึ้นต่อวัน และขยะสะสม (ขยะเดิม)

๒.๔ ระบุวิธีการบริหารจัดการขยะของกลุ่ม Clusters เช่น เทกอง ฝังกลบ แปรรูปเป็นพลังงานเชื้อเพลิง (RDF) แปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า (WTE) ฯลฯ

๒.๕ ระบุชื่อหน่วยดำเนินการ หากเป็นเอกชนให้ใส่ชื่อบริษัท

๒.๖ ระบุครั้งที่และวันที่ประชุมของการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด

๓. ให้จังหวัดอัปโหลดไฟล์แผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ของทุกกลุ่ม Clusters ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ในช่อง “ผลการจัดทำแผนบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่” โดยการคลิกที่คำว่า “คลิกเพื่ออัปโหลดไฟล์แผน” ซึ่งจะนำไปสู่ไดร์อัปโหลดไฟล์ของแต่ละจังหวัด

****

แนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ สู่การเป็นพื้นที่ขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste)

การดำเนินการบริหารจัดการขยะในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการบริหารจัดการขยะต้นทางอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการลดปริมาณขยะให้ได้มากที่สุด กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเก็บขนขยะได้อย่างครอบคลุม หรือมีการลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่ หรือการลักลอบทิ้งขยะที่ไม่ถูกต้องในพื้นที่รกร้างหรือพื้นที่เอกชน ควรมีแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของพื้นที่ เพื่อให้การจัดการขยะเกิดความยั่งยืน โดยมีแนวทางการดำเนินการป้องกัน การควบคุม และการบังคับใช้กฎหมาย ในการบริหารจัดการขยะ ดังนี้

การป้องกัน

๑. ส่งเสริมการจัดการขยะต้นทางให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้มีการคัดแยกและจัดการขยะภายในครัวเรือนอย่างเหมาะสม โดยส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการคัดแยกขยะ ๕ ประเภท ตามที่กระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ กำหนด มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนมีความตระหนักในการคัดแยกขยะที่ถูกต้องโดยใช้หลัก ๓Rs เพื่อลดปริมาณขยะโดยนำขยะกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และลดการใช้บรรจุภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ถุงพลาสติก หลอดพลาสติก และโฟม เป็นต้น

๒. มีการจัดตั้งธนาคารขยะหรือกำหนดพื้นที่จุดรวบรวมขยะให้ครอบคลุมทุกชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนในการส่งขยะเพื่อนำไปขายสู่การสร้างรายได้ของครัวเรือนหรือชุมชน

๓. การส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำธรรมนูญชุมชนเพื่อทำข้อตกลงและกติการ่วมกันร่วมกันในการบริหารจัดการขยะภายในครัวเรือนและชุมชน

๔. การทำข้อตกลงความร่วมมือกับ ร้านค้า สถานประกอบการ หน่วยงานรัฐและเอกชนภายในพื้นที่เพื่อให้มีการจัดการขยะในพื้นที่ด้วยตนเอง

๕. จัดกิจกรรมหรือการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างรายได้แก่ครัวเรือน ชุมชน วัด โรงเรียน เช่น การทำสิ่งประดิษฐ์จากขยะ กิจกรรมฝ่าป่าขยะ ธนาคารขยะในโรงเรียน ร้านค้าสวัสดิการจากขยะ เป็นต้น

๖. การกำหนดพื้นที่ห้ามทิ้งขยะ โดยมีการรณรงค์ ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประกาศ โซเชียลมีเดีย และวิทยุชุมชน เพื่อแจ้งเตือนเกี่ยวกับโทษของการทิ้งขยะในพื้นที่ห้ามทิ้งขยะ

๗. ปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ หรือปรับภูมิทัศน์พื้นที่รกร้างหรือพื้นที่เสื่อมโทรมให้เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ทำลานกิจกรรมชุมชน สนามเด็กเล่น หรือสวนหย่อม เป็นต้น เพื่อลดจุดอับที่อาจเป็นสถานที่ลักลอบทิ้งขยะ

๘. ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น Big Cleaning Day หรือ อาสาสมัครเก็บขยะ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทในการดูแลพื้นที่ร่วมกัน

การควบคุมและตรวจสอบ

๑. การสำรวจพื้นที่เสี่ยง หรือจัดทำแผนที่จุดเสี่ยงลักลอบทิ้งขยะเพื่อการติดตามเฝ้าระวัง และมีการตรวจสอบเป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง

๒. จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังจุดเสี่ยงที่มีการลักลอบทิ้งขยะ

๓. ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ในพื้นที่เสี่ยง เพื่อบันทึกหลักฐานการลักลอบทิ้งขยะหากไม่สามารถติดตั้งกล้องอาจมีการใช้ป้ายเตือนว่ามีการเฝ้าระวังและตรวจสอบการลักลอบทิ้งขยะ

/ ๔. จัดให้มี...

๔. จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังจุดเสี่ยงที่มีการลักลอบทิ้งขยะ

๕. สร้างระบบรายงานลักลอบทิ้งขยะ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสการลักลอบทิ้งขยะ โดยสามารถแจ้งผ่านแอปพลิเคชัน สายด่วน หรือช่องทางอื่นๆได้

๖. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะ ระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การบังคับใช้กฎหมาย

๑. กำหนดให้มีระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะครอบคลุมทุกแหล่งกำเนิดขยะ โดยให้มีการจัดการขยะด้วยตนเอง มีการกำหนดค่าปรับและบทลงโทษอย่างชัดเจนในการทิ้งขยะที่ไม่ถูกต้อง หรือทิ้งในพื้นที่ที่ไม่ได้กำหนดไว้

๒. บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายและร่วมกันบริหารจัดการขยะในพื้นที่ รวมทั้งเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะ

****

จัดทำโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กลุ่มงานสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

ที่	หัวข้อ	การดำเนินงาน
๑	การจัดทำฐานข้อมูลการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บ ขน	๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการรวมกลุ่มในพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขนและกำจัดขยะ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการเก็บขนขยะให้ดำเนินการบริหารจัดการขยะให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ๒) รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) และการกำหนด MOU ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม พร้อมทั้งรายงานการประชุมสภาท้องถิ่น ๓) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ๔) จัดทำข้อมูลพื้นฐานปริมาณขยะมูลฝอยของกลุ่ม ๔.๑) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ๔.๒) ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ๔.๓) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้และส่งกำจัด ๔.๔) ปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างในพื้นที่ ๕) ข้อมูลรถเก็บขนขยะ เส้นทาง และระยะทางการขนส่งภายในกลุ่ม ๖) ข้อมูลสถานที่กำจัดขยะในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสมาชิกของกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) ทั้งหมด (ถูกสุขลักษณะและไม่ถูกสุขลักษณะ) ๗) ข้อมูลรายรับ รายจ่าย ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกลุ่มพื้นที่ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเก็บขน ค่าใช้จ่ายในการกำจัด ๘) ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบขยะมูลฝอยภาพรวมของกลุ่มพื้นที่
๒	กำหนดแนวทาง การจัดการขยะต้นทาง	๑. การส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะต้นทางตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ๒) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการขยะในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการในพื้นที่ โดยกำหนดแนวทางให้ชัดเจนตามประเภทของขยะมูลฝอย ได้แก่ มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอินทรีย์ มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และมูลฝอยติดเชื้อในชุมชน (ไม่รวมถึงมูลฝอยติดเชื้อจากคลินิกและสถานพยาบาล) ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยที่ส่งเสริมและจูงใจให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการลดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง ๓) การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ในการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ถึงความสำคัญและปัญหาของการจัดการขยะ และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการทำงานร่วมกับชุมชนและผลักดันการบริหารจัดการขยะในพื้นที่

ที่	หัวข้อ	การดำเนินงาน
๓	กำหนดแนวทาง การจัดการขยะกลางทาง	๑) การกำหนดวัน เวลา และสถานที่หรือเส้นทางเก็บขนขยะมูลฝอยให้ชัดเจนและครอบคลุมพื้นที่ โดยประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ทราบทั่วกัน ๒) แผนการตรวจสภาพรถเก็บขนให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานและมีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ๓) การจัดทำแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งด้านสุขภาพและความปลอดภัย ๔) มีการกำหนดมาตรการในการควบคุมดูแลการเก็บขนให้มีประสิทธิภาพ ๕) หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานที่ขนถ่ายขยะมูลฝอย ให้มีการควบคุมกำกับดูแลตามกฎกระทรวงสุข ลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐
๔	กำหนดแนวทาง การจัดการขยะปลายทาง	๑) สมาชิกในกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) พิจารณาความเหมาะสมร่วมกันในการกำหนดสถานที่กำจัดขยะที่เป็นไปได้ โดยคำนึงถึงเกณฑ์กาดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ๑.๑) สถานที่ตั้งมีความเหมาะสม (๑) กรณีสถานที่เดิม ให้กำหนดมาตรการไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (๒) กรณีกำหนดสถานที่ใหม่ ให้พิจารณาความเหมาะสมของสถานที่กำจัดขยะ ๑.๒) ระยะในการขนส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมีความเหมาะสมคุ้มค่า ไม่ควรมีระยะทางไกลกว่า ๕๐ กิโลเมตร หากเกินระยะดังกล่าวอาจพิจารณาจัดตั้งสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย ๒) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เช่น แผนการปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพสถานที่กำจัดขยะของกลุ่ม Clusters แผนจัดการความเสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น (เพลิงไหม้ น้ำท่วม) แผนบริหารงานบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กระบวนการทำงานมีบุคลากรรับผิดชอบต่อเนื่อง ๓) มีการจัดทำมาตรการควบคุมการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มาตรการลักลอบทิ้ง มาตรการรื้อร่อน มาตรการการจัดการขยะขนส่งทางเรือ ๔) สมาชิกในกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) พิจารณาความเหมาะสมในการเลือกรูปแบบและวิธีการในการกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกันให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิง การแปรสภาพเป็นพลังงานไฟฟ้า ฯลฯ เพื่อแก้ไขปัญหาในอนาคต
๕	ด้านอื่น ๆ	๑) การจัดประชุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมาชิกของกลุ่ม อย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง ๒) การกำหนดช่องทางรับเรื่องการร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนแจ้งเหตุที่เกิดจากการบริหารจัดการขยะของกลุ่มที่ไม่มีประสิทธิภาพ ๓) กรณีมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่ม ๓.๑) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า มีเหตุผลความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในเขตจังหวัดเพื่อเพิ่ม

ที่	หัวข้อ	การดำเนินงาน
		ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมูลฝอยให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการมูลฝอย ให้เสนอเหตุผลความจำเป็นและวิธีการที่จะขอเปลี่ยนแปลงการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ และแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบโดยให้รายงานกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย ๓.๒) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า มีเหตุผลความจำเป็นในการดำเนินการข้ามเขตจังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมูลฝอย ให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือเป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการมูลฝอย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอเหตุความจำเป็นและวิธีการที่จะขอดำเนินการข้ามเขตจังหวัดต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดนั้นเพื่อพิจารณาก่อนส่งต่อให้จังหวัดที่เป็นพื้นที่รับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่ม แล้วให้จังหวัดที่เป็นพื้นพื้นที่รับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่มเสนอเรื่องต่อไปยังคณะกรรมการกลางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยพิจารณาแล้วจึงเสนอความเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมายเพื่อทำความตกลงก่อนดำเนินการ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงกลุ่มดังกล่าว ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้วย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการรวมกลุ่มเดิมและมีข้อตกลงขนส่งขยะระหว่างกัน หรือโครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณให้มีการดำเนินการร่วมกันในการขนส่งขยะแล้ว

****

จัดทำโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กลุ่มงานสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แนวทางการจัดการขยะในพื้นที่ที่ไม่มีการเก็บขนขยะ สู่การเป็นพื้นที่ขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste)

การดำเนินการบริหารจัดการขยะในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการบริหารจัดการขยะต้นทางอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการลดปริมาณขยะให้ได้มากที่สุด กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเก็บขนขยะได้อย่างครอบคลุม หรือมีการลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่ หรือการลักลอบทิ้งขยะที่ไม่ถูกต้องในพื้นที่รกร้างหรือพื้นที่เอกชน ควรมีแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของพื้นที่ เพื่อให้การจัดการขยะเกิดความยั่งยืน โดยมีแนวทางการดำเนินการป้องกัน การควบคุม และการบังคับใช้กฎหมาย ในการบริหารจัดการขยะ ดังนี้

การป้องกัน

๑. ส่งเสริมการจัดการขยะต้นทางให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้มีการคัดแยกและจัดการขยะภายในครัวเรือนอย่างเหมาะสม โดยส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการคัดแยกขยะ ๕ ประเภท ตามที่กระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ กำหนด มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนมีความตระหนักในการคัดแยกขยะที่ถูกต้องโดยใช้หลัก ๓Rs เพื่อลดปริมาณขยะโดยนำขยะกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และลดการใช้บรรจุภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ถุงพลาสติก หลอดพลาสติก และโฟม เป็นต้น

๒. มีการจัดตั้งธนาคารขยะหรือกำหนดพื้นที่จุดรวบรวมขยะให้ครอบคลุมทุกชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนในการส่งขยะเพื่อนำไปขายสู่การสร้างรายได้ของครัวเรือนหรือชุมชน

๓. การส่งเสริมให้ชุมชุนมีการจัดทำธรรมนูญชุมชนเพื่อทำข้อตกลงและกติการ่วมกันร่วมกันในการบริหารจัดการขยะภายในครัวเรือนและชุมชน

๔. การทำข้อตกลงความร่วมมือกับ ร้านค้า สถานประกอบการ หน่วยงานรัฐและเอกชนภายในพื้นที่เพื่อให้มีการจัดการขยะในพื้นที่ด้วยตนเอง

๕. จัดกิจกรรมหรือการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างรายได้แก่ครัวเรือน ชุมชน วัด โรงเรียน เช่น การทำสิ่งประดิษฐ์จากขยะ กิจกรรมฝ้าป่าขยะ ธนาคารขยะในโรงเรียน ร้านค้าสวัสดิการจากขยะ เป็นต้น

๖. การกำหนดพื้นที่ห้ามทิ้งขยะ โดยมีการรณรงค์ ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประกาศ โซเชียลมีเดียและวิทยุชุมชน เพื่อแจ้งเตือนเกี่ยวกับโทษของการทิ้งขยะในพื้นที่ห้ามทิ้งขยะ

๗. ปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ หรือปรับภูมิทัศน์พื้นที่รกร้างหรือพื้นที่เสื่อมโทรมให้เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ทำลานกิจกรรมชุมชน สนามเด็กเล่น หรือสวนหย่อม เป็นต้น เพื่อลดจุดอับที่อาจเป็นสถานที่ลักลอบทิ้งขยะ

๘. ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น Big Cleaning Day หรือ อาสาสมัครเก็บขยะ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทในการดูแลพื้นที่ร่วมกัน

การควบคุมและตรวจสอบ

๑. การสำรวจพื้นที่เสี่ยง หรือจัดทำแผนที่จุดเสี่ยงลักลอบทิ้งขยะเพื่อการติดตามเฝ้าระวัง และมีการตรวจสอบเป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง

๒. จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังจุดเสี่ยงที่มีการลักลอบทิ้งขยะ

๓. ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ในพื้นที่เสี่ยง เพื่อบันทึกหลักฐานการลักลอบทิ้งขยะหากไม่สามารถติดตั้งกล้องอาจมีการใช้ป้ายเตือนว่ามีการเฝ้าระวังและตรวจสอบการลักลอบทิ้งขยะ

/ ๔. จัดให้มี...

๔. จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังจุดเสี่ยงที่มีการลักลอบทิ้งขยะ

๕. สร้างระบบรายงานลักลอบทิ้งขยะ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสการลักลอบทิ้งขยะ โดยสามารถแจ้งผ่านแอปพลิเคชัน สายด่วน หรือช่องทางอื่นๆได้

๖. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะ ระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การบังคับใช้กฎหมาย

๑. กำหนดให้มีระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะครอบคลุมทุกแหล่งกำเนิดขยะ โดยให้มีการจัดการขยะด้วยตนเอง มีการกำหนดค่าปรับและบทลงโทษอย่างชัดเจนในการทิ้งขยะที่ไม่ถูกต้อง หรือทิ้งในพื้นที่ที่ไม่ได้กำหนดไว้

๒. บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายและร่วมกันบริหารจัดการขยะในพื้นที่ รวมทั้งเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งขยะ

****

จัดทำโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กลุ่มงานสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ